

प्रादेशिक पर्यटन विकास योजना सन २०२३-२४
अंतर्गत कोल्हापूर जिल्ह्यातील नवीन कामांना
प्रशासकीय मान्यता देऊन निधी उपलब्ध करून
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक टिडीएस २०२३/०८/प्र.क्र.३४६/ पर्यटन,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक : १० नोव्हेंबर, २०२३.

संदर्भ :- १) पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्र. टिडीएस २०१०/०८/
प्र.क्र.४६३/ पर्यटन, दिनांक ०४.११.२०१०.
२) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३,
दिनांक १२ एप्रिल, २०२३.

शासन निर्णय : पर्यटनस्थळांच्या ठिकाणी पायाभूत सुविधा पुरविण्यासाठी प्रादेशिक पर्यटन
योजनेंतर्गत सन २०२३-२४ मध्ये खालील तक्त्यामध्ये नमूद केलेल्या कोल्हापूर जिल्ह्यातील
कामांसाठी रुपये ३६९९.९२ लक्ष एवढ्या रकमेस प्रशासकीय मान्यता देऊन स्तंभ क्रमांक ५ येथे
नमूद केल्याप्रमाणे एकूण रुपये ११०९.९६ लक्ष (अक्षरी एकरा कोटी नऊ लक्ष शहान्नव हजार
फक्त) एवढा निधी सन २०२३-२४ मध्ये जिल्हाधिकारी, कोल्हापूर यांना वितरीत करण्यास या
शासन निर्णयाद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

(रुपये लक्षात)

अ.क्र	जिल्हा	कामे	प्रशासकीय मान्यता	या आदेशान्वये वितरीत रक्कम
१	कोल्हापूर	मौजे पाडळी ता. हातकणंगले येथील देवालय परिसरामध्ये भक्त निवास बांधकाम व परिसर विकासीत करणे.	८०.८१	९०.००
		मौजे पाडळी ता. हातकणंगले येथील हनुमान मंदिर परिसरातील रस्ते करणे	४९.९४	
		मौजे पाडळी ता. हातकणंगले येथील हनुमान मंदिर मुख्यरस्ता जोड करणे	४९.९८	
		मौजे पाडळी ता. हातकणंगले येथील हनुमान मंदिर परिसरात वाहनतळ करणे	६९.४५	
		मौजे पाडळी ता. हातकणंगले येथील हनुमान मंदिर पालखी मार्ग करणे	४९.८२	
		एकूण	३००.००	९०.००
२	कोल्हापूर	मौ. सिध्दनेली ता कागल येथील सिध्देश्वर देवालय परिसर सुशोभिकरण करणे	१००.००	३०.००
३	कोल्हापूर	मौजे पट्टणकोडोली ता हातकणंगले जि कोल्हापुर येथील विठ्ठल बिरदेव मंदिर परिसर सुशोभिकरण करणे	१००.००	

		रुकडी येथील शाहु कालीन कुस्ती मैदान सुशोभिकरण करणे	१००.००	१२०.००
		ऐतिहासिक स्थळ विशाळगड, ता.शाहुवाडी, जि.कोल्हापूर येथे सोयीसुविधा पुरविणे.	५०.००	
		पर्यटन स्थळ मौजे खिद्रापूर, ता.शिरोळ जि.कोल्हापूर येथे पर्यटकांना सोयीसुविधा पुरविणे	५०.००	
		खोची येथील भैरवनाथ मंदिराकडे व वारणा नदी घाटाकडे जाणारा रस्ता करणे पर्यटकांना मुलभुत सुविधा पुरविणे पार्किंग व्यवस्था व परिसर सुशोभिकरण करणे व सोई सुविधा पुरविणे	१००.००	
		एकुण	४००.००	१२०.००
४	कोल्हापूर	विशाळगड ता.शाहुवाडी येथे सुधारणा व सुशोभिकरण करणे	१५०.००	४५.००
		मौ. पैजारवाडी ता.पन्हाळा येथील प.पू. सदगुरु श्री.चिले महाराज समाधी परिसरासाठी नळपाणी पुरवठा योजना करणे	१५०.००	४५.००
		एकुण	३००.००	९०.००
५	कोल्हापूर	हातकणंगले तालुक्यातील मौजे चावरे येथील परिसर विकास कामे		६०.००
		चावरे, ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर येथे श्री. चावराई मंदिराकडे जाणारा रस्ता तयार करणे	७०.००	
		चावरे, ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर येथे श्री. चावराई मंदिर परिसरामध्ये पालखीमार्ग करणे.	७०.००	
		चावरे, ता. हातकणंगले, जि. कोल्हापूर येथे श्री. चावराई मंदिर परिसर सुशोभिकरण करणे.	६०.००	
		एकुण	२००.००	६०.००
६	कोल्हापूर	कोल्हापूर जिल्ह्यातील हातकणंगले तालुक्यातील मौजे धुणकी येथील विकास कामे श्री मंगोबा देवालय परिसरात दगडी बांधकामाचे सभामंडप,कुंड व परिसर सुधारणा करणे	४००.००	१२०.००
७	कोल्हापूर	मोजे मळगे, ता. कागल, जिल्हा कोल्हापूर येथील भैरवनाथ मंदिर येथील विकास कामे		९०.००
		भैरवनाथ मंदिर ते नदी पालखी मार्ग करणे	८०.००	
		परिसर रिटेनिंग वॉल बांधणे	९०.००	
		तलाव सुशोभिकरण करणे	८०.००	
		आर.सी.सी गटर्स बांधणे	५०.००	
		एकुण	३००.००	९०.००
८	कोल्हापूर	कोल्हापूर जिल्ह्यातील कागल तालुक्यातील मौजे लिंगनूर कापशी येथे वाहनतळ बांधकाम करणे	५०.००	१५.००
		एकुण	५०.००	१५.००

९	कोल्हापूर	कलानंदीगड ता.चंदगड येथील विकास कामे		
		प्रजीमा क्र.७६ कलीवडे कलानंदीगड ता.चंदगड ग्रामा ६७रस्ता सिमेंट क्रॉक्रीट करणे किमी २/९५० ते ३/७७५	१००.००	३०.००
		प्रजीमा क्र.७६ कलीवडे कलानंदीगड ता.चंदगड ग्रामा ६७ रस्ता सिमेंट क्रॉक्रीट करणे किमी ३/७७५ ते ४/६००	१००.००	३०.००
		एकूण	२००.००	६०.००
१०	कोल्हापूर	कोल्हापूर जिल्ह्यातील कागल तालुक्यातील मौजे चिमगाव येथील विकास कामे		
		मौजे चिमगाव येथील विकास कामे चिमकाई मंदिर परिसरामध्ये वाहनतळ उभारणे	२०.००	३०.००
		चिमकाई मंदिर कडे जाणारा पालखी मार्ग करणे	२०.००	
		चिमकाई मंदिर परिसर सुशोभिकरण करणे	२०.००	
		चिमकाई मंदिर कडे जाणारा मेन रस्ता करणे	२०.००	
		चिमकाई मंदिर परिसरालगत संरक्षक भित बांधणे	२०.००	
		एकूण	१००.००	३०.००
११	कोल्हापूर	मौजे लिंगनूर कृ. नृल , ता. गडहिंग्लज येथील महादेव मंदिर परिसर सुशोभिकरण व संरक्षण भित बांधणे	५०.००	१५.००
		मौजे करंबळी, ता. गडहिंग्लज येथील नारायण मंदिर परिसर सुशोभिकरण व संरक्षण भित बांधणे	५०.००	१५.००
		एकूण	१००.००	३०.००
१२	कोल्हापूर	आजरा व कागल तालुक्यातील विकास कामे		
		उत्तुर ता. आजरा येथील गावतलाव परिसरामध्ये तलावाभोवती संरक्षक भित व घाट बांधणे व सुशोभीकरण करणे.	२४.९९	
		उत्तुर ता. आजरा येथील गावतलाव परिसर सुधारणा करणे.	२४.९९	
		उत्तुर ता. आजरा येथील गावतलाव परिसरातील रस्ते करणे	२४.९९	९०.००
		पिराचीवाडी ता. कागल येथील हनुमान मंदिर तलाव परिसर सुधारणा करणेबाबत.	९७.०३	
		पिराचीवाडी, ता. कागल येथील हनुमान मंदिर परिसरात वाहनतळ करणे	६४.००	
		पिराचीवाडी ता. कागल येथील हनुमान मंदिर परिसरात तलावास रिटॅनिंग वॉल बांधणे	६४.००	
		एकूण	३००.००	९०.००
१३	कोल्हापूर	मौजे भडगांव येथील हनुमान मंदिर परिसर विकास कामे		९०.००
		मौजे भडगांव, ता. कागल येथील हनुमान मंदिर परिसर येथे सभा मंडप बांधणे	३६.५५	

		मौजे भडगांव, ता. कागल येथील हनुमान मंदिर परिसर येथे पेव्हिंग ब्लॉक बसविणे	३५.४९	
		मौजे भडगांव, ता. कागल येथील हनुमान मंदिर परिसर येथे शौचालय बांधकाम करणे.	१०.५०	
		मौजे भडगांव, ता. कागल येथील हनुमान मंदिर परिसर येथे पालखी मार्ग रस्ता व गटर्स बांधकाम करणे.	८०.७४	
		मौजे भडगांव, ता. कागल येथील हनुमान मंदिर परिसर येथे रिटेंनिंग वॉल बांधणे	६५.५०	
		मौजे भडगांव, ता. कागल येथील नदीघाट बांधणे.	७१.२२	
		एकूण	३००.००	९०.००
१४	कोल्हापूर	मौजे- यमगे येथील अंबाबाई मंदिर परिसर विकास करणे		
		मौजे- यमगे, ता.कागल येथील तलाव परिसर फूटपाथ करणे	२५.००	१५.००
		मौजे- यमगे, ता.कागल येथील अंबाबाई मंदिर परिसर हाफ राऊंड गटर्स बांधणे	२५.००	
		एकूण	५०.००	१५.००
१५	कोल्हापूर	मौजे हुपरी, पट्टणकोडीली, हेर्ले, किणी, नरंदे व खोची येथील विकास कामे		
		मौजे हुपरी ता. हातकणंगले येथील अंबाजोगाई मंदिर येथे सुशोभिकरण करणे.	३०.०४	
		मौजे हुपरी ता. हातकणंगले येथील सूर्या तलाव सुशोभिकरण करणे.	७९.९९	
		पट्टणकोडीली ता. हातकणंगले येथील रामलिंग मंदिर परिसर सुशोभिकरण करणे	४९.९९	
		हेर्ले ता. हातकणंगले येथील सिद्धोबा देवालयकडे जाणारे रस्ते करणे	८९.९९	९०.००
		किणी ता. हातकणंगले येथील हनुमान मंदिर परिसर सुशोभिकरण करणे	४९.९९	
		एकूण	३००.००	९०.००
१६	कोल्हापूर	कोल्हापूर जिल्ह्यातील कागल तालुक्यातील मौजे सावर्डे बुद्रुक येथील विकास कामे		
		मौ. सावर्डे बुद्रुक येथील महालक्ष्मी मंदिर व गावतलाव परिसरात पालखी मार्गास पेव्हिंग ब्लॉक बसविणे	२४.९९	२९.९८
		मौजे सावर्डे बुद्रुक येथील महालक्ष्मी मंदिर व गावतलाव परिसरात वाहनतळ करणे	२४.९९	
		मौ. सावर्डे बुद्रुक येथील महालक्ष्मी मंदिर व गावतलाव परिसरात संरक्षक भिंतीचे बांधकाम करणे	२४.९९	
		मौ. सावर्डे बुद्रुक येथील महालक्ष्मी मंदिर व	२४.९९	

		गावतलाव परिसरात ओपन हॉलचे बांधकाम करणे		
		एकूण	९९.९६	२९.९८
१७	कोल्हापूर	मौजे- सोनाळी, ता.कागल, जि.कोल्हापूर येथील विकास कामे		
		मौ. सोनाळी येथे गावतलाव परिसरात क्रॉकीट रस्ता करणे	२४.९९	
		मौ. सोनाळी येथे गावतलाव परिसरात फूटपाथ करणे	२४.९९	२९.९८
		मौ. सोनाळी येथे गावतलाव परिसरात वाहनतळ करणे	२४.९९	
		मौ. सोनाळी येथे गावतलाव परिसर सुशोभिकरण करणे	२४.९९	
		एकूण	९९.९६	२९.९८
१८	कोल्हापूर	मजरे शिरगाव ता. चंदगड येथील तळयाभोवती भराव करून फुटपाथ तयार करणे	१००.००	३०.००
		एकूण	१००.००	३०.००
		सर्व एकूण	३६९९.९२	११०९.९६

०२. वरील नमूद कामांसाठी जिल्हाधिकारी, कोल्हापूर यांनी सादर केलेल्या प्रस्तावानुसार कार्यान्वयीन यंत्रणा नियुक्त करावी.

०३. अटी व शर्ती :-

- १) उपरोक्त कामे दर्जेदार स्वरूपाची व्हावीत, याकरीता स्थापत्य विशारदांची (Theme Based Architect) नेमणूक करून प्रत्यक्ष कामे नामांकित कंत्राटदारांच्या माध्यमातून करण्यात यावीत व त्या कामांचे योग्य संनियंत्रण आणि गुणनियंत्रण करण्यात यावे.
- २) वितरीत केलेल्या निधीतून खर्च करताना वित्तीय नियमांचे आणि विविध नियमांतर्गत नेमून दिलेल्या कार्यपद्धतीचे पालन करण्यात यावे.
- ३) कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर अनुदानापेक्षा जास्त खर्च होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. मंजूर अनुदानापेक्षा जादा खर्च झाल्यास त्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हाधिकारी यांची राहिल व जादा खर्चा प्रित्यर्थ जादा अनुदान उपलब्ध करून दिले जाणार नाही.
- ४) मंजूर तरतुदीतून करावयाचा खर्च वित्त विभागाच्या प्रचलित आदेशांनुसार करण्यात यावा व मंजूर कामे तात्काळ पूर्ण करावीत.
- ५) पर्यटन विभागाने उपलब्ध करून दिलेल्या निधीतून केलेल्या कामाच्या ठिकाणी सदर कामे पर्यटन विभागाने प्रादेशिक पर्यटन विकास योजनेअंतर्गत उपलब्ध करून दिलेल्या निधीमधून केली असल्याबाबतचे फलक लावण्यात यावेत.
- ६) ज्या संदर्भात निधी उपलब्ध करून देण्यात येत आहे त्या प्रत्येक योजनेच्या संदर्भात वित्तीय अधिकाराच्या प्रत्यावर्तनानुसार सक्षम प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता घेणे आवश्यक आहे.

- ७) अशा प्रत्येक योजनेबाबत करावयाच्या बांधकामासंदर्भात अथवा खरेदीबाबत किंवा सेवा पुरवठा कराराबाबत वित्तीय नियमांप्रमाणे आवश्यक ती कार्यपद्धती पाळणे आवश्यक आहे. या संदर्भात शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्रमांक-संकीर्ण-१००२/प्र.क्र.१५/कोषा-प्र ५, दि. ६ फेब्रुवारी, २००२ च्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन होईल याची खबरदारी संबंधित अंमलबजावणी यंत्रणेने घ्यावी. तसेच शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.बीजीटी-१०.००/प्र.क्र.५६/२०००/वित्तीय सुधारणा, दिनांक १०.९.२००९ मधील उपाययोजनांची अंमलबजावणी तंतोतंतपणे करण्यात यावी.
- ८) तांत्रिक मान्यता विहित स्तरावर घेण्यात यावी.
- ९) रस्त्यांच्या प्रस्तावित कामांच्या प्रकरणांमध्ये सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या नियमावलीचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.
- १०) योजनेत स्वरूपाच्या कामासाठी (देखभाल/दुरुस्ती इ.) सदरची तरतूद उपयोगात आणली जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
- ११) सदर कामांपैकी जी कामे तीर्थक्षेत्रांच्या विकासासाठी प्रस्तावित करून देवस्थान/संस्थेच्या जागेवर करण्यात येणार आहेत अशा कामांसंदर्भात सदर देवस्थान/संस्थेकडून ना-हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेणे बंधनकारक राहिल. तसेच अशा कामाच्या पूर्णत्वानंतर त्या संदर्भातील देखभाल/दुरुस्ती, संबंधित संस्थेने करण्यासंदर्भात संचालक, पर्यटन संचालनालय व संबंधित जिल्हाधिका-यांनी संबंधित देवस्थान / संस्थेबरोबर करारनामा करणे बंधनकारक राहिल. अशा प्रकारच्या देखभाल दुरुस्तीकरीता शासनाकडून यापुढे कोणत्याही प्रकारचा निधी उपलब्ध करून दिला जाणार नाही, याची नोंद घेण्यात यावी व तशी अट करारात अंतर्भूत करण्यात यावी. तसेच या कामामुळे निर्माण होणाऱ्या सर्व सुविधा तसेच पर्यटन स्थळ सर्व नागरीकांसाठी खुले राहिल, अशी अट करारात समाविष्ट करण्यात यावी.
- १२) सदर निधीतून करावयाच्या कामांची भौतिक प्रगती तसेच निधीतून होणा-या खर्चाची मासिक विवरणपत्रे दर महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत शासनास व पर्यटन संचालनालयास न चुकता सादर करावीत. तसेच काम पूर्ण झाल्यानंतर पूर्णत्वाचा दाखला आणि निधीबाबतचे उपयोगिता प्रमाणपत्र न चुकता शासनास व पर्यटन संचालनालयास सादर करण्यात यावे.
- १३) संचालक, पर्यटन संचालनालय व संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी काम कोणत्याही अन्य योजनेतून / निधीतून पुर्ण करण्यात आले नाही याची खात्री करूनच निधीचे वितरण करावे. मंजूर असलेले काम कोणत्याही अन्य योजनेतून / निधीतून पुर्ण करण्यात आले असल्यास संबंधित कामास वितरित केलेला निधी शासनास परत करण्यात यावा व झालेल्या अनियमिततेबद्दल संबंधितांवर उचित कारवाई करण्यात यावी.
- १४) उर्वरित निधीची मागणी करताना उपयोगिता प्रमाणपत्र व कामाची गुणनियंत्रण यंत्रणेद्वारे प्रत्यक्ष तपासणी करून कामाच्या गुणवत्तेबाबत व कामाच्या सद्यस्थितीबाबतचा प्रमाणित अहवाल (छायाचित्रांसह) शासनास सादर करण्यात यावा.

१५) सदर काम पूर्ण झाल्यानंतर सदर कामाच्या देखभालाची तसेच इतर अनुषंगिक कामांची जबाबदारी कार्यान्वयीन यंत्रणा व संबंधित संस्था यांची राहिल.

१६) काम पूर्ण झाल्यानंतर सदर पर्यटक सुविधा तात्काळ उपयोगात आणण्याच्या दृष्टीने काम सुरु असतानाच पूर्व नियोजन करावे.

०४. वर नमूद करण्यात आलेला खर्च हा सन २०२३-२४ या वर्षाच्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीमधून मुख्यलेखाशीर्ष "भागणी क्रमांक झेडडी-४, ३४५२-पर्यटन, पर्यटनासाठी पायाभूत सुविधा, १०१ पर्यटन केंद्रे (०२) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना - राज्य योजनांतर्गत योजना, (०२) (१८) पर्यटन विकासासाठी विविध ठिकाणांसाठी मूलभूत सुविधांकरीता अनुदाने (३४५२ १९५८) ३१ सहायक अनुदाने" या लेखाशीर्षखालील मंजूर तरतूदीमधून भागविण्यात यावा. या प्रकरणी मंजूर करण्यात आलेल्या (प्रादेशिक पर्यटन विकास योजनेंतर्गत) सहायक अनुदानाची रक्कम आहरण करून संबंधितांना वितरीत करण्याकरीता संबंधित सहायक जिल्हा नियोजन अधिकारी/ जिल्हा नियोजन अधिकारी यांना -आहरण व संवितरण अधिकारी व संबंधित जिल्हाधिकारी यांना -नियंत्रण अधिकारी घोषित करण्यात येत आहे. सदर निर्णयानुसार मंजूर करण्यात आलेल्या अनुदानाची रक्कम त्यांनी संबंधित जिल्हा कोषागार कार्यालयात देयके सादर करून संबंधितांना वितरीत करण्यात यावी. सदर कार्यवाहीबाबतचा अनुपालन अहवाल पर्यटन संचालनालयास व शासनास एक महिन्यात सादर करण्यात यावा.

०५. प्रमाणित करण्यात येते की, वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक १२ एप्रिल, २०२३ अन्वये देण्यात आलेल्या सूचनेनुसार व अधिकाराच्या मर्यादेत सदर शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत असून वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक १२ एप्रिल, २०२३ च्या परिशिष्टामधील तपासणीसूची बाबींची व अटींची पूर्तता करण्यात आली आहे.

०६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३१११०१७११७१७२३ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(मदन सोंडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१. महालेखापाल, महाराष्ट्र - १, (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई
२. महालेखापाल, महाराष्ट्र - २, (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), नागपूर
३. महालेखापाल, (स्थानिक निकाय लेखापरीक्षा व लेखा), मुंबई.
४. संचालक, पर्यटन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
५. जिल्हाधिकारी, कोल्हापूर
६. जिल्हा नियोजन अधिकारी, कोल्हापूर

७. जिल्हा कोषागार अधिकारी, कोल्हापूर
८. नियोजन विभाग (कार्यासन-१४११/१४४४), मंत्रालय, मुंबई.
९. वित्त विभाग (का.व्यय-१५/ अर्थसंकल्प) मंत्रालय, मुंबई.
१०. अवर सचिव, (अर्थसंकल्प शाखा) पर्यटन व सांस्कृतिक विभाग, मंत्रालय, मुंबई. (यांना आदेशात नमूद करण्यात आलेल्या संबंधित नियंत्रक अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय यांच्याकडे निधी वितरीत करण्याच्या विनंतीसह)
११. निवड नस्ती, कार्यासन-पर्यटन.